

ДАЙДЖЕСТ ПРАВОВИХ ПОДІЙ З АГРАРНОЇ ТЕМАТИКИ 28.11.2022-04.12.2022

Підготовлено:
Юридичним департаментом Всеукраїнського конгресу фермерів.

Проаналізовано нормативно-правові акти:
Верховної Ради України.
Кабінету Міністрів України.
Міністерства фінансів України.
Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України

Судова практика
Довідкова інформація

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ.....	3
I. Проект Постанови «Про направлення на повторне перше читання проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення контролю та моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання» (стан: готується на підпис).....	3
II. Проект Постанови «Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо застосування режиму експортного забезпечення на період дії воєнного, надзвичайного стану» (стан: очікує розгляду).....	6
III. Проект Постанови «Про прийняття за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення» щодо відповідальності у сфері керування або експлуатації великотоннажними транспортними засобами, тракторами, самохідними шасі, самохідними машинами, іншими технологічними транспортними засобами, причепами та причіпним обладнанням до них» (стан: опрацьовується в Комітеті).....	8
IV. Проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо протидії порушенню прав у сфері праці» (стан: готується на підпис).....	9

V. Проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо запровадження спеціальних експортних процедур» (стан: готується на підпис)10

РОЗДІЛ II. КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ.....11

I. Постанова «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2022 р. № 1259» (стан: прийнято).....11

II. Постанова «Про внесення змін до Порядку видачі примусової ліцензії на використання сорту рослин» (стан: прийнято)12

III. Постанова «Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності» (стан: прийнято).....13

РОЗДІЛ III. МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ.....14

I. Наказ «Про внесення змін до форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи» (стан: набере чинності 01.01.2023 року)14

II. Проект Наказу «Про внесення змін до форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи» (стан: розгляд КМУ).....15

РОЗДІЛ IV. МІНІСТЕРСТВО З ПИТАНЬ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ.....17

I. Наказ «Про внесення змін до наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 25 квітня 2022 року № 75» (стан: ухвалено)17

РОЗДІЛ V. СУДОВА ПРАКТИКА18

I. Постанова ВП ВС від 26 жовтня 2022 року у справі № 905/857/19 (провадження № 12-56гс21) щодо застосування ст. 617 ЦК України до відносин із виплати заробітної плати18

II. Постанова Верховного Суду від 9 листопада 2022 року у справі № 754/13893/19 (провадження № 61-737св22) щодо правових наслідків невиконання непонайменованого договору.....20

РОЗДІЛ VI. ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ.....22

I. Щодо запуску ведення Державного картографо-геодезичного фонду України через геоінформаційну систему в режимі онлайн22

РОЗДІЛ І. ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

І. Проект Постанови «Про направлення на повторне перше читання проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення контролю та моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання» (стан: готується на підпис)

01.12.2022 року прийнято Проект Постанови №5648/П від 28.11.2022 року «Про направлення на повторне перше читання проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення контролю та моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання».

Зі змістом Проекту Постанови можна ознайомитись за наступним [посиланням](#).

СУТЬ ПРОЕКТУ ПОСТАНОВИ:

Проектом Постанови №5648/П від 28.11.2022 року «Про направлення на повторне перше читання проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення контролю та моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання» планується прийняти за основу проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення контролю та моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання (реєстр. № 5648), поданий народним депутатом України Підласою Р.А. та іншими народними депутатами України.

Проектом Закону України про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення контролю та моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання (реєстр. № 5648) передбачається приведення національного законодавства до правил контролю і моніторингу державної допомоги, що закріплені Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) та, відповідно, *acquis* ЄС, а також удосконалення встановленого правового регулювання з метою ефективного функціонування системи контролю і моніторингу державної допомоги.

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – чинний Закон), що набрав чинності у повному обсязі 02.08.2017 року, визначив Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) Уповноваженим органом з питань державної допомоги. За час реалізації Комітетом, передбачених цим Законом, повноважень було виявлено недосконалості встановленого правового регулювання, які полягають у прогалинах процесуального характеру, невідповідності нормам Угоди про асоціацію, а також спотворенні застосування правил державної допомоги, що ускладнює належне виконання Комітетом своїх функцій контролю за державною допомогою.

Крім того, велика кількість надходжених нотифікацій до Комітету значно перенавантажує інституційну спроможність органу та збільшує кількість бюрократичних

процедур у процесі отримання державної підтримки. За даними річного звіту про надання державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні за 2019 рік, затвердженого Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 28 серпня 2020 р. № 14-рп, до Комітету надійшло 605 повідомлень, які переважно (87%) надходили від органів місцевого самоврядування та рішення у більшій частині були про визнання державної підтримки не державною допомогою.

Вищеперелічені аспекти зумовлюють необхідність внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», що обумовлено, виявленим у процесі правозастосування Комітетом, недосконалостей чинного акту.

Проектом Закону передбачається приведення національного законодавства до правил контролю і моніторингу державної допомоги, що закріплені Угодою про асоціацію та, відповідно, *acquis* ЄС.

Зокрема, в Проекті Закону, у визначенні «державна допомога суб'єктам господарювання» передбачено важливий компонент - вплив на міжнародну торгівлю між Україною та країнами ЄС, який є невід'ємною ознакою для визнання державної підтримки державною допомогою, згідно з положеннями Угоди про асоціацію та відповідного вторинного законодавства ЄС. Такі зміни дозволять зменшити кількість повідомлень, які надходять до Комітету, оскільки звузять кількість випадків визнання державною допомогою державної підтримки, що у результаті зменшить навантаження на Уповноважений орган, дозволить сконцентрувати увагу на більш складних та масштабних справах.

Законопроектом також пропонується, для цілей сфери державної допомоги, встановити нове визначення «суб'єкта господарювання» та надати визначення «економічної діяльності», на яку буде поширюватись дія Закону, що також позитивно позначиться на роботі Комітету, його інституційної спроможності та звузять кількість випадків визнання державною допомогою державної підтримки.

Крім того, Проектом Закону пропонується надати визначення: «перевага», «дата надання державної допомоги», «дата отримання державної допомоги в розпорядження». У проекті закону деталізуються положення стосовно незначної державної допомоги, послуг загального економічного інтересу, форм державної допомоги, що позитивно позначиться на обізнаності надавачів державної допомоги.

Більше того, запропоновані зміни заповнюють прогалини, які існують у чинному Законі. Так, статтею 3 чинного Закону передбачено, що перелік послуг, що становлять загальний економічний інтерес, встановлюється КМУ, однак такий підхід концептуально не відповідає нормам законодавства ЄС, відповідно до яких, компенсація за надання послуг оцінюється або як не державна допомога, або як допустима державна допомога.

Положення про те, що Уповноважений орган, окрім національного законодавства, керується положеннями міжнародних договорів, рамкових положень, керівних принципів та іншими актами ЄС при винесенні рішення забезпечує дотримання зобов'язань, встановлених Угодою про асоціацію, а також дозволяє ґрунтовно та ефективно розглядати повідомлення та справи державної допомоги.

Проектом Закону пропонується встановлення важливого інструменту – перебігу строку давності повернення державної допомоги, якого не існує у чинному Законі.

Крім того, для ефективного та швидкого розгляду повідомлень та справ державної допомоги проектом Закону пропонується розподіл повноважень між Уповноваженим органом та органами Уповноваженого органу (адміністративна колегія (колегії), державні уповноважені Комітету), удосконалюється процедура розгляду повідомлень, справ, перегляду рішень, розгляду заяв про незаконну державну допомогу, а також встановлюється

штраф суб'єктів господарювання у разі неподання інформації до Комітету у розмірі 1 проценту доходу від реалізації продукції за останній звітний рік в рамках розгляду справи. Зазначена норма запозичена з акту вторинного законодавства Європейської комісії 2015/1589.

Отже, всі запропоновані вищезазначені зміни окрім виконання зобов'язань, встановлених Угодою про асоціацію, наближення до законодавства ЄС, позитивно вплинуть на функціонуванні системи контролю і моніторингу державної допомоги в Україні, а також дозволять зосередити увагу країни на більш масштабних і складних справах державної допомоги, які впливають на міжнародну торгівлю між Україною та ЄС, що і є головною задачею системи контролю за державною допомогою.

II. Проект Постанови «Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо застосування режиму експортного забезпечення на період дії воєнного, надзвичайного стану» (стан: очікує розгляду)

01.12.2022 року надано для розгляду до Комітету Верховної Ради України Проект Постанови №8166-д/П від 01.12.2022 року «Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо застосування режиму експортного забезпечення на період дії воєнного, надзвичайного стану».

Зі змістом Проекту Постанови можна ознайомитись за наступним [посиланням](#).

СУТЬ ПРОЕКТУ ПОСТАНОВИ:

Проектом Постанови №8166-д/П від 01.12.2022 року «Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо застосування режиму експортного забезпечення на період дії воєнного, надзвичайного стану» про прийняття за основу проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо застосування режиму експортного забезпечення на період дії воєнного, надзвичайного стану (реєстр. № 8166-д).

Метою проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення» щодо відповідальності у сфері керування або експлуатації великотоннажними транспортними засобами, тракторами, самохідними шасі, самохідними машинами, іншими технологічними транспортними засобами, причепами та причіпним обладнанням до них» є створення механізму для забезпечення своєчасного і у повному обсязі надходження валютної виручки за експортними операціями та регулювання платіжного балансу України при експорті окремих сільськогосподарських товарів з України шляхом запровадження режиму експортного забезпечення на період дії воєнного, надзвичайного стану.

Так само, як і у законопроектах за реєстр. № 8166 та № 8166-1, доопрацьованим проектом Закону пропонується врегулювати особливі умови здійснення експортних операцій щодо окремих товарних позицій з метою створення передумов для забезпечення дотримання резидентами граничних строків надходження валютної виручки за операціями з експорту товарів. Разом з тим, на відміну від проектів Законів за реєстр. № 8166 та № 8166-1, доопрацьований законопроект пропонує інший механізм для досягнення відповідної цілі, а саме:

- 1) на період дії воєнного, надзвичайного стану Кабінет Міністрів України має право запроваджувати режим експортного забезпечення щодо операцій з експорту товарів, включених до товарних позицій 1001, 1003, 1005, 1201, 1205, 1206, 1512, 2306 згідно з УКТ ЗЕД;
- 2) експорт товарів, щодо яких запроваджено режим експортного забезпечення, можуть здійснювати виключно платники податку на додану вартість, чия реєстрація не є призупиненою;
- 3) умовою вивезення у митному режимі експорту товарів, щодо яких застосовано режим експортного забезпечення, є наявність позитивної історії щодо повернення валютної

виручки за результатом попередніх шести місяців (показник Σ Ліміт та відсутність порушень валютного законодавства);

4) за відсутності позитивної історії експортера або у разі суттєвого збільшення ним обсягів експортних операцій, що перевищує показник Σ Ліміт, умовою вивезення у митному режимі експорту товарів, щодо яких застосовано режим експортного забезпечення, є реєстрація податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних за ставкою, визначеною для операцій з постачання таких товарів на митній території України.

В такому разі право на бюджетне відшкодування за операціями з вивезення за межі митної території України товарів, щодо яких застосовано режим експортного забезпечення, експортер отримує виключно за умови завершення відповідно до законодавства банком України, що обслуговує такого платника податку, здійснення валютного нагляду за дотриманням резидентом граничних строків розрахунків за відповідною операцією з експорту товарів.

III. Проект Постанови «Про прийняття за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення» щодо відповідальності у сфері керування або експлуатації великотоннажними транспортними засобами, тракторами, самохідними шасі, самохідними машинами, іншими технологічними транспортними засобами, причепами та причіпним обладнанням до них» (стан: опрацьовується в Комітеті)

02.12.2022 року направлено до Комітету Верховної Ради України Проект Постанови №8194/П від 02.12.2022 року «Про прийняття за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення» щодо відповідальності у сфері керування або експлуатації великотоннажними транспортними засобами, тракторами, самохідними шасі, самохідними машинами, іншими технологічними транспортними засобами, причепами та причіпним обладнанням до них».

Зі змістом Проекту Постанови можна ознайомитись за наступним [посиланням](#).

СУТЬ ПРОЕКТУ ПОСТАНОВИ:

Проектом Постанови №8194/П від 02.12.2022 року «Про прийняття за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення» щодо відповідальності у сфері керування або експлуатації великотоннажними транспортними засобами, тракторами, самохідними шасі, самохідними машинами, іншими технологічними транспортними засобами, причепами та причіпним обладнанням до них» планується прийняти за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення» щодо відповідальності у сфері керування або експлуатації великотоннажними транспортними засобами, тракторами, самохідними шасі, самохідними машинами, іншими технологічними транспортними засобами, причепами та причіпним обладнанням до них».

IV. Проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо протидії порушенню прав у сфері праці» (стан: готується на підпис)

01.12.2022 року прийнято Проект Закону України №5749 від 12.07.2021 року «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо протидії порушенню прав у сфері праці».

Зі змістом Проекту Закону України можна ознайомитись за наступним [посиланням](#).

СУТЬ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ:

Проектом Закону України №5749 від 02.12.2022 року «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо протидії порушенню прав у сфері праці» передбачається встановлення адміністративної відповідальності за вчинення мобінгу, а саме:

- накладення штрафу від 100 до 150 НМДГ (1700 до 2550 грн);
- або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин.

За таке ж порушення, вчинене групою осіб, або повторний випадок цькування протягом року – штраф від 200 до 300 НМДГ (3400 до 5100 грн) або громадські роботи від 40 до 60 годин.

V. Проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо запровадження спеціальних експортних процедур» (стан: готується на підпис)

02.12.2022 року прийнято Проект Закону України № 8166-д від 01.11.2022 року «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо запровадження спеціальних експортних процедур».

Зі змістом Проекту Закону України можна ознайомитись за наступним [посиланням](#).

СУТЬ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ:

Проектом Закону України № 8166-д від 02.12.2022 року «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо запровадження спеціальних експортних процедур» планується забезпечити повернення валютної виручки та регулювання платіжного балансу України при експорті окремих сільськогосподарських товарів шляхом запровадження режиму експортного забезпечення.

Разом з тим, документ дає право легальному агробізнесу експортувати без будь-якого додаткового регулювання в межах встановленого ліміту. Щомісячно можна експортувати на подвоєну суму середньомісячного повернення валютної виручки в країну, розраховану за попередні півроку. Такий експорт можна здійснювати за поточною процедурою, без будь-якого додаткового регулювання.

Як підкреслили у Всеукраїнській аграрній раді, якщо потреби експорту перевищуватимуть розрахований ліміт, на цю понаднормову суму необхідно буде зареєструвати податкову накладну за ставкою на рівні 14 %. А після повернення валютної виручки можна відкоригувати таку накладну зі ставки податку 14 % на 0 % й отримати відшкодування ПДВ. Фактично це дозволяє використовувати як заставу за повернення валютної виручки податковий кредит, а не лише живі гроші, як це було передбачено у базовій редакції законопроекту.

РОЗДІЛ II.

КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

I. Постанова «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2022 р. № 1259» (стан: прийнято)

02.12.2022 року прийнято Постанову №1345 від 02.12.2022 року «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2022 р. № 1259».

Зі змістом Постанови можна ознайомитись за наступним [посиланням](#).

СУТЬ ПОСТАНОВИ:

Постановою №1345 від 02.12.2022 року «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2022 р. № 1259» внесено зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2022 р. № 1259 «Про продовження строків дії відстрочок від призову на військову службу під час мобілізації» (Офіційний вісник України, 2022 р., № 90, ст. 5608), замінивши в постановляючій частині слова «один місяць» словами «два місяці».

II. Постанова «Про внесення змін до Порядку видачі примусової ліцензії на використання сорту рослин» (стан: прийнято)

29.11.2022 року Кабінетом Міністрів України було прийнято Постанову №1334 від 29.11.2022 року «Про внесення змін до Порядку видачі примусової ліцензії на використання сорту рослин».

Зі змістом Постанови можна ознайомитись за наступним [посиланням](#).

СУТЬ ПОСТАНОВИ:

Постановою №1334 від 29.11.2022 року «Про внесення змін до Порядку видачі примусової ліцензії на використання сорту рослин» прийнято внести зміни до Порядку видачі примусової ліцензії на використання сорту рослин, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 січня 2003 р. № 121 (Офіційний вісник України, 2003 р., № 6, ст. 50), виклавши його в редакції, що [додається](#).

III. Постанова «Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності» (стан: прийнято)

29.11.2022 року Кабінетом Міністрів України було прийнято Постанову №1327 від 29.11.2022 року «Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності».

Зі змістом Постанови можна ознайомитись за наступним [посиланням](#).

СУТЬ ПОСТАНОВИ:

Постановою №1327 від 29.11.2022 року «Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності» прийнято внести зміни до Порядку подання фінансової звітності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. № 41.

Зокрема, доповнено перелік підприємств, які складають консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності материнськими підприємствами груп, у складі яких є підприємства, що становлять суспільний інтерес, та материнськими підприємствами великої групи, які не належать до категорії великих підприємств.

Додано норму щодо видання таксономії фінансової звітності за МСФЗ. Приведено у відповідність до вимог законодавства норми щодо подання фінансової звітності підприємствами, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства.

РОЗДІЛ III. МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

I. Наказ «Про внесення змін до форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи» (стан: набере чинності 01.01.2023 року)

29.11.2022 року опубліковано додаткову інформацію щодо Наказу №143 від 17.05.2022 року «Про внесення змін до форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи».

Зі змістом Наказу можна ознайомитись за наступним [посиланням](#).

СУТЬ НАКАЗУ:

Міністерство фінансів України наказом від 17.05.2022 № 143 (zareestrovano v Міністерстві юстиції України 03.06.2022 за № 593/37929) (далі – Наказ № 143) внесено зміни до форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи

Наказ № 143 набере чинності з 01.01.2023.

Наказом № 143 викладено у новій редакції:

- форму податкової декларації про майновий стан і доходи (далі – Декларація);
- Інструкцію щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи.

Так, зокрема, у формі Декларації запроваджено нові додатки:

- Додаток Ф4 – розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб та військового збору, оподатковуваних доходів від продажу протягом звітного (податкового) року об'єкта(ів) нерухомого та/або рухомого майна;
- Додаток МПЗ – розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання за податковий (звітний) рік, що розраховується фізичними особами – підприємцями (крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування) – власниками, орендарями, користувачами на інших умовах (в тому числі на умовах емфітевзису) земельних ділянок, віднесених до сільськогосподарських угідь.

II. Проект Наказу «Про внесення змін до форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи» (стан: розгляд КМУ)

28.11.2022 року опубліковано Проект Наказу «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1246 і від 11 грудня 2019 р. № 1165».

Зі змістом Наказу можна ознайомитись за наступним [посиланням](#).

СУТЬ ПРОЕКТУ НАКАЗУ:

З метою створення сприятливих умов для реєстрації податкових накладних, усунення непорозумінь між платниками податку та контролюючими органами Міністерство фінансів спільно з ДПС, представниками бізнесу та експертами у сфері оподаткування напрацьовано зміни, спрямовані на удосконалення роботи СМКОР.

Змінами передбачено:

1. Подовження операційного дня, який припадає на граничний строк реєстрації податкових накладних та/або розрахунків коригування, з 0:00 до 24:00.

2. Розширення ознаки безумовної реєстрації податкових накладних / розрахунків коригування, зокрема, виключено з моніторингу:

- податкові накладні, в яких обсяг постачання не перевищує 5 тис. гривень;

- розрахунки коригування, в яких абсолютне значення суми коригування на зменшення/збільшення суми компенсації не перевищує 5 тис. гривень.

Водночас обсяг операцій у поточному місяці за такими податковими накладними / розрахунками коригування, не перевищує 500 тис. гривень.

3. Зміну форми рішення про відповідність платника податку критеріям ризиковості та рішення про врахування/неврахування таблиці даних платника, а саме: тепер у відповідних полях рішень зазначатиметься детальна інформація, за якою встановлено відповідність критеріям ризиковості платника податку, тип операції (придбання/постачання), період здійснення господарської операції, код згідно з УКТ ЗЕД /ДКПП/ умовним кодом товару, податковий номер платника податку, задіяного в ризиковій операції.

Надано можливість повторного подання платником інформації та копій документів на розгляд комісії регіонального рівня у разі прийняття рішення про відповідність платника податку критеріям ризиковості платника податку.

Запроваджується довідник кодів податкової інформації, яка є підставою для прийняття рішення про відповідність платника податку критеріям ризиковості. Коди визначатимуться ДПС та будуть розміщуватися на офіційному веб-сайті ДПС.

4. Критерії ризиковості стосовно неподання декларацій з ПДВ та неподання фінзвітності застосовуватимуться з урахуванням можливості/неможливості подання такої звітності в умовах воєнного стану (пп. 69.1 п. 69 Податкового кодексу України).

5. Пом'якшення критеріїв ризиковості здійснення операцій, а саме:

- доповнення коефіцієнта націнки 1,5 у формулу визначення залишку товару, в межах якого можна реєструвати розрахунок коригування на зменшення суми податкових зобов'язань;

- не вважатиметься ризиковою операція, за якою складено розрахунок коригування за операціями з постачання електричної енергії, природного газу, теплової енергії.

6. Показники, за якими визначається позитивна податкова історія, визначено для платників податку, які перебувають на спрощеній системі оподаткування четвертої групи єдиного податку (сільськогосподарські підприємства).

7. Запровадження разової автоматичної реєстрації податкових накладних / розрахунків коригування, що були зупинені у період з 14 жовтня 2022 року до дати набрання чинності запропонованими змінами до постанови 1165, якщо у таких податкових накладних / розрахунках коригування зазначені операції з кодами товарів згідно з УКТ ЗЕД та/або кодами послуг згідно з Державним класифікатором продукції та послуг, що відображені у таблицях даних платника податку, за якими прийнято рішення про врахування.

Запропоновані зміни не є вичерпними та остаточними. Це перший крок, який дозволить стабілізувати ситуацію із реєстрацією податкових накладних.

Мінфін продовжує роботу з напрацювання змін, які забезпечуватимуть проведення ефективного автоматизованого моніторингу ризикових операцій для виявлення податкових ризиків, зокрема в частині визнання платника податків таким, що відповідає критеріям ризиковості, та виключення платника податку із переліку ризикових.

Разом з тим, першочерговим завданням є необхідність забезпечення для сумлінних платників необтяжливого проходження моніторингу, без зайвого втручання в господарську діяльність та витрачання часу та додаткових ресурсів суб'єктами господарювання на подання податковим органам значної кількості підтверджуючих та уточнюючих документів.

РОЗДІЛ ІV. МІНІСТЕРСТВО З ПИТАНЬ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

I. Наказ «Про внесення змін до наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 25 квітня 2022 року № 75» (стан: ухвалено)

29.11.2022 року оприлюднено додаткову інформацію щодо Наказу №248 від 28.10.2022 року «Про внесення змін до наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 25 квітня 2022 року № 75».

Зі змістом Наказу можна ознайомитись за наступним [посиланням](#).

СУТЬ НАКАЗУ:

Наказом №248 від 28.10.2022 року «Про затвердження Порядку проведення перевірки контролюючої особи» оновлено перелік територіальних громад, розташованих у районах проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), входить 9 областей.

Це територіальні громади Донецької (66), Харківської (56), Дніпропетровської (10), Луганської (37), Запорізької (62), Херсонської (45), Миколаївської (26), Сумської (19), Чернігівської (4) областей. Загалом у переліку наразі 325 громад.

Усі внутрішньо переміщені особи з цих громад отримають грошову допомогу від держави.

Інформуємо, що зазначений перелік формується за погодженням Міноборони на підставі пропозицій відповідних обласних і Київської міської військових адміністрацій.

У процесі визначення таких територій спираються на три ключові критерії. Це:

- території, що є тимчасово окупованими;
- території, що перебувають в оточенні (блокуванні);
- території, на яких тривають активні бойові дії.

Якщо ви зареєстровані в якійсь із зазначених областей, але ваша громада відсутня в цьому переліку, радимо звернутися до своєї військової адміністрації (особисто або через гарячу лінію) й уточнити інформацію.

РОЗДІЛ V. СУДОВА ПРАКТИКА

I. Постанова ВП ВС від 26 жовтня 2022 року у справі № 905/857/19 (провадження № 12-56гс21) щодо застосування ст. 617 ЦК України до відносин із виплати заробітної плати

Зі змістом Постанови можна ознайомитися за наступним [посиланням](#).

СУТЬ ПОСТАНОВИ:

ВП ВС розглянула справу, предметом якої є питання наявності підстав для стягнення на користь працівника з відповідача-роботодавця (виробничі потужності якого розташовані на території проведення АТО) невиконаної заробітної плати.

Ця справа була ініційована особою, яка звернулася в межах справи про банкрутство з позовом до ПрАТ «ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу» про стягнення невиконаної заробітної плати та грошової компенсації за невикористані дні щорічної відпустки.

Суд першої інстанції позов задовольнив повністю. Апеляційний суд погодився з висновками суду першої інстанції в частині стягнення заборгованості з виплати заробітної плати. Розглядаючи касаційну скаргу відповідача, Велика Палата ВС залишила постанову апеляційного суду без змін.

Відповідач стверджував, що звільнення позивача зумовлене забезпеченням безпеки працівників у зв'язку з тим, що в березні 2017 року підприємство захопили невідомі озброєні особи. Це підтверджує науково-правовий висновок Торгово-промислової палати України. Відповідач вважає такі події обставинами непереборної сили, які знівелювали можливість ПрАТ «ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу» виконати свої зобов'язання відповідно до статей 47, 83, 115, 116 КЗпП України перед звільненим працівником.

ВП ВС констатувала, що норми трудового законодавства (зокрема, ч. 3 ст. 15 Закону України «Про оплату праці», ч. 5 ст. 97 КЗпП України) свідчать про пріоритет виплати заробітної плати перед іншими виплатами та про підвищену захищеність таких виплат.

Закон покладає на підприємство, установу, організацію обов'язок провести зі звільненим працівником повний розрахунок, виплатити всі суми, що йому належать. У разі невиконання такого обов'язку настає відповідальність, установлена ст. 117 КЗпП України. Метою такого законодавчого регулювання є захист майнових прав працівника у зв'язку з його звільненням з роботи, зокрема захист права працівника на своєчасне одержання заробітної плати за виконану роботу, яка є основним засобом до існування працівника, необхідним для забезпечення його життя.

ВП ВС зауважила, що нормами трудового законодавства не передбачено підстав для звільнення роботодавця від виплати працівникові заробітної плати в разі наявності обставин непереборної сили.

За ч. 1 ст. 617 ЦК України, особа, яка порушила зобов'язання, звільняється від відповідальності за таке порушення, якщо вона доведе, що це порушення сталося внаслідок випадку або непереборної сили.

Виплата заробітної плати працівнику – це обов'язок роботодавця. Заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку роботодавець повинен заплатити працівникові за працю, яку виконано чи має бути виконано. Обов'язок роботодавця виплатити працівнику заробітну плату не є відповідальністю в розумінні ст.

617 ЦК України, від якої може бути звільнений роботодавець унаслідок випадку або непереборної сили.

Отже, положення ч. 1 ст. 617 ЦК України не можуть бути підставою для звільнення ПрАТ «ДТЕК Шахта Комсомолец Донбасу» від обов'язку виплатити позивачу несплачену заробітну плату.

Також ВП ВС зазначила, що оскільки виплата заробітної плати працівнику – це обов'язок роботодавця, то ст. 10 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» не може застосовуватися до правовідносин щодо виплати заробітної плати.

З огляду на висновки, викладені в цій постанові, ВП ВС відступила від висновку ОП КЦС ВС у постанові від 10 жовтня 2019 року у справі № 243/2071/18 про те, що заробітна плата є відповідальністю в розумінні ст. 617 ЦК України, від якої роботодавець може бути звільнений унаслідок випадку або непереборної сили.

II. Постанова Верховного Суду від 9 листопада 2022 року у справі № 754/13893/19 (провадження №61-737св22) щодо правових наслідків невиконання непонайменованого договору

Зі змістом Постанови можна ознайомитися за наступним [посиланням](#).

СУТЬ ПОСТАНОВИ:

Позивач надав відповідачеві кошти для придбання земельної ділянки з метою перепродажу й отримання прибутку, який сторони мали намір поділити, про що згодом відповідач написав письмову розписку. Він не виконував зобов'язання протягом багатьох років, тому позивач просив суд стягнути заборгованість за договором позики.

Суд першої інстанції задовольнив позов, оскільки відсутність між сторонами правовідносин за договором позики не свідчить про відсутність у позивача права на повернення наданих відповідачеві грошових коштів. Доводи відповідача про невизначеність правової природи документа (розписки) суттєвого значення не мають, оскільки в ньому чітко та конкретно вказано, що він взяв у позивача кошти для зазначених цілей і надалі не виконав своїх зобов'язань.

Апеляційний суд скасував рішення районного суду, відмовив у задоволенні позову, мотивувавши це тим, що позивач вказував про набуття та збереження відповідачем грошових коштів на підставі, яка згодом відпала. Це свідчить про те, що позивач просив стягнути з відповідача кошти на підставі ст. 1212 ЦК України. Водночас між сторонами наявні правовідносини щодо здійснення інвестиційної діяльності, але позивач не звертався до відповідача з вимогою про припинення чи розірвання зобов'язання, яке має інвестиційний характер, та не звертався до суду з відповідним позовом. А положення ст. 1212 ЦК України не підлягають застосуванню до спірних правовідносин.

Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду скасував постанову апеляційного суду, задовольнив позов, змінивши мотивувальну частину рішення суду першої інстанції, та зробив такі правові висновки.

Доктрина *venire contra factum proprium* (заборони суперечливої поведінки) базується ще на римській максимі – *non concedit venire contra factum proprium* (ніхто не може діяти всупереч своїй попередній поведінці). В основі доктрини *venire contra factum proprium* – принцип добросовісності (п. 6 ст. 3 ЦК України).

Перекваліфікація договору може мати місце, зокрема, при тлумаченні змісту договору.

Відповідно до ст. 6 ЦК України сторони мають право укладати договори, які не передбачені актами цивільного законодавства, за умови, що вони відповідають загальним засадам цивільного законодавства. Такі договори є непонайменованими.

Тлумачення змісту документа про отримання коштів свідчить про вчинення між сторонами непонайменованого договору щодо питання придбання та використання земельної ділянки.

Апеляційний суд не врахував, що якщо сторона, яка вчинила виконання, проте не отримала зустрічного надання в обсязі, який відповідає переданому майну (сплаченим коштам), і згодом відмовилася від договору, то вона може вимагати від сторони, яка порушила договір і не здійснила зустрічне надання, повернення майна (коштів) на підставі п. 3 ч. 3 ст. 1212 ЦК України.

Очевидно, що дії відповідача, який отримав від позивача кошти для вирішення питання про придбання земельної ділянки, погодився її придбати, проте свого обов'язку не

виконав і відмовляється повернути отримані кошти після відмови від договору, зробленої кредитором, суперечать його попередній поведінці (отриманню коштів та встановленню обов'язку придбати земельну ділянку) і є недобросовісними.

За таких обставин, з урахуванням того, що позивач відмовився від договору, а відповідач земельну ділянку не придбав, у відповідача існує обов'язок повернути отримані грошові кошти, а тому суд першої інстанції ухвалив правильне по суті рішення про їх стягнення, хоча й не застосував ч. 3 ст. 6, п. 3 ч. 3 ст. 1212 ЦК України.

РОЗДІЛ VI. ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

I. Щодо запуску ведення Державного картографо-геодезичного фонду України через геоінформаційну систему в режимі онлайн

Інформація оприлюднена за наступним [посиланням](#).

Держгеокадастр розпочинає приймання та зберігання матеріалів, одержаних за результатами виконання топографо-геодезичних і картографічних робіт, і забезпечуватиме формування та ведення Державного картографо-геодезичного фонду України в електронному вигляді.

Що це означає?

Буде значно спрощено процедуру приймання картографічних матеріалів, а у перспективі – дозволить швидко та зручно отримати доступ до необхідних картографічних матеріалів на певну територію для виконання різних державних завдань (при плануванні будь-яких будівельних, інженерних, топографо-геодезичних робіт чи вирішення завдань з відновлення та оборони). Забезпечення обліку та доступу до таких картографічних матеріалів дозволить уникнути подвійних, а часом і потрійних витрат бюджетів громад на дублювання створення таких матеріалів, бюрократію в організації даного процесу і, звісно, зменшить вплив людського фактора.

Для чого це?

Раніше усі матеріали здавалися фізично, у паперовому вигляді та на магнітних носіях, що було незручно та занадто забюрократизовано. Крім цього, відсутність належного обліку та доступу до метаданих картографо-геодезичних матеріалів, ускладнювала процедуру отримання та ефективного подальшого використання таких матеріалів.

Відтепер приймання картографо-геодезичних і топографічних матеріалів (топографічні плани та карти всього масштабного ряду від 1:500 до 1:1 000 000), гідрографічних, аерозйомочних матеріалів до Державного картографо-геодезичного фонду буде здійснюватись через геоінформаційну систему.

Важливо, що виконавець картографо-геодезичних робіт буде ідентифікуватись через особистий кабінет та підписувати виконані ним роботи. У майбутньому – користувачам (органам влади та місцевого самоврядування) буде доступний реєстр виконаних та доступних матеріалів на всю територію України, що дозволить розуміти стан топографічної вивченості конкретної місцевості та актуальність матеріалів для неї.

«У такий спосіб, здійснено ще один надважливий крок на шляху до повної цифровізації – усі матеріали прийматимуться через особистий кабінет геоінформаційної системи. Це зручно, а головне – швидко та доступно», – наголосив Денис Башлик, заступник Міністра аграрної політики та продовольства з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації.

«Важливо, що Державний картографо-геодезичний фонд є невід’ємною складовою національної інфраструктури геопросторових даних. Запровадження геоінформаційної системи картгеофонду – це лише перший етап, а в подальшому планується вдосконалювати його функціонування і користування його відомостями, а також розробити інструменти для зручної валідації матеріалів, але про це згодом» - відзначив Дмитро Макаренко, заступник Голови Держгеокадастру.

Довідково

Наразі приймання геодезичних, топографічних та картографічних матеріалів (топографічні плани та карти всього масштабного ряду від 1:500 до 1:1 000 000), гідрографічних, аерозйомочних матеріалів до Державного картографо-геодезичного фонду планується здійснювати через геоінформаційну систему, передбачивши реалізацію наступних вимог:

1) Державний картографо-геодезичний фонд України функціонує у складі національної інфраструктури геопросторових даних і формується на основі збирання, обробки, обліку топографо-геодезичних і картографічних матеріалів в електронній (цифровій) формі, отриманих у результаті виконання загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт, а також спеціальних топографо-геодезичних і картографічних робіт, результати яких мають міжвідомче значення, для використання їх органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також фізичними та юридичними особами;

2) ведення Державного картографо-геодезичного фонду України здійснюється шляхом створення та підтримання функціонування геоінформаційної системи та відповідних геоінформаційних сервісів, які забезпечують приймання, облік, зберігання, аналіз і оброблення матеріалів та даних, що надходять на зберігання, а також оприлюднення метаданих про них на національному геопорталі;

3) формування та ведення Державного картографо-геодезичного фонду України, приймання матеріалів та їх автоматизована перевірка (валідація) здійснюються адміністратором – визначеним державним унітарним підприємством, державною організацією (установою, закладом), що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин;

4) адміністратор Державного картографо-геодезичного фонду України забезпечує доступ сертифікованим інженерам-геодезістам для здійснення автоматизованої перевірки (валідації) відповідності електронного документа, що містить відомості про результати топографо-геодезичних і картографічних робіт в електронній (цифровій) формі, встановленим вимогам щодо змісту, структури і технічних характеристик до розроблення такого документа до подання заяви про внесення відповідних відомостей до Державного картографо-геодезичного фонду України. За результатами перевірки формується електронний протокол перевірки з описом помилок (за наявності).